

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

Ústav archeologické památkové péče Brno
Kaloudova 1321/30
614 00 Brno

Naše značka
MK 5540/2019 OPP
MK-S 379/2019 OPP

Vyřizuje/linka

V Praze dne: 18.1.2019

Věc: Odpověď na dotaz (poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb. na základě žádosti podané dne 4. 1. 2019)

Dne 7. 1. 2018 Ministerstvo kultury obdrželo podání nazvané žádost o informaci dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále též „žádost“) oprávněné organizace Ústav archeologické památkové péče Brno, se sídlem Kaloudova 1321/30, 614 00 Brno (dále též „žadatel“), a to v následujícím znění:

„Dobrý den,

Chtěli bychom Vás zdvořile požádat o informaci k výkladu pojmu podnikání v ustanovení zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně se jedná o § 22 odst. 2, text: „Je-li stavebníkem právnická osoba nebo fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného archeologického výzkumu, hradí náklady záchranného archeologického výzkumu tento stavebník; jinak hradí náklady organizace provádějící archeologický výzkum.“ Aktuálně řešíme případ záchranného archeologického výzkumu (v archeologické lokalitě), kdy stavebník - fyzická osoba realizuje stavbu penzionu. Stavba je i dle projektové dokumentace realizována jako komerční provozovna (několikrát je to zmiňováno v projektové dokumentaci, podle které se stavba realizuje a která byla podkladem stavebního povolení). Stavebník však sám zapsaným podnikatelem zatím není.

Zákon však nespojuje povinnost hradit záchranný archeologický výzkum se statutem podnikatele jako subjektu, ale jeho podnikatelskou činností.

Občanské právo identifikuje podnikání jako výdělečnou činnost prováděnou živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Provoz penzionu takovouto činností bezpochyby je a otázka toho, zda subjekt provozující takovouto podnikatelskou činnost je či není podnikatelem zapsaným v obchodním rejstříku, by neměla z hlediska uplatňování povinností vyplývajících ze zákona o státní památkové péči, konkrétně spojených s úhradou nákladů, hrát roli.

Domníváme se, že na případ, že by takovýto stavebník odmítal hradit náklady archeologického výzkumu, lze nahlížet i jako na obcházení zákona, jelikož je nepochybné, že stavbou bude generován zisk, jak ostatně vyplývá již z oficiálního názvu stavby („Novostavba penzionu“). Náš dotaz tedy spočívá v tom, zda náklady výše uvedeného archeologického výzkumu hradí stavebník či oprávněná organizace.

V případě potřeby dodání dalších informací či materiálů se na nás prosím obraťte. Velice Vám děkujeme za pomoc.

Prosíme o zaslání informace na e-mailovou adresu [REDAKCE] velice děkujeme.“

Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, konstatuje, že pokud by posuzoval výše uvedenou žádost na základě ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále též „InfZ“), musel by vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 InfZ, které vylučuje z povinnosti poskytnout informace dotazy na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací. Dotaz na názor zahrnuje požadavek na utvoření a následné sdělení příslušného názoru, tedy požadavek na vytvoření nové informace (viz vymezení informace jako „zaznamenaného obsahu“ podle § 3 odst. 3 InfZ). O vytvoření nové informace by se v tomto případě jednalo, neboť k takto specifikované situaci ve věci hrazení nákladů záchranného archeologického výzkumu ve smyslu § 22 odst. 2 zákona č. 20/987 Sb., o státní památkové péči (dále též „PamZ“) se Ministerstvo kultury dosud nevyjadřovalo (zjištěno na základě zveřejněných stanovisek MK).

Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, však mimo režim InfZ běžně odpovídá na dotazy ve věci názorů na aplikaci ustanovení PamZ. Z tohoto důvodu výše uvedené podání nazvané jako žádost ve smyslu InfZ posoudilo ve smyslu § 37 zákona č. 500/2004, Sb., správní řád (dále též „SpŘ“) jako dotaz mimo režim InfZ.

K výše uvedenému dotazu Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, sděluje následující:

Úvodem je třeba zdůraznit, že odboru památkové péče Ministerstva kultury nepřísluší závazně vykládat obsah obecně závazných právních předpisů, což může učinit v konkrétním případě pouze příslušný soud, a z této pozice je třeba přijímat níže prezentované názory Ministerstva kultury.

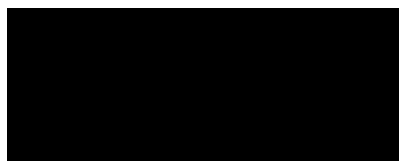
Podle § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči lze u způsobu hrazení nákladů záchranného archeologického výzkumu vymežit tři situace, což vyplývá i z rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Odo 765/2004 ze dne 29. 9. 2004:

- a) **Stavebníkem je právnická osoba.** V tomto případě **hradí vždy** náklady záchranného archeologického výzkumu tato právnická osoba - stavebník. **Nezáleží** na tom, **zda** je tato právnická osoba **podnikatelem** nebo nikoli. Může jít tedy nejen o obchodní společnost nebo družstvo, ale i o obce, kraje, církevní právnické osoby, nadace, státní příspěvkové organizace, veřejné výzkumné instituce, příspěvkové organizace zřizované obcemi a kraji, zapsané spolky, vysoké školy a podobně – každá právnická osoba, je-li stavebníkem, hradí náklady záchranného archeologického výzkumu.
- b) **Stavebníkem je podnikající fyzická osoba, přičemž nutnost provedení** záchranného archeologického výzkumu **vznikla při jejím podnikání.** V tomto případě **hradí náklady výzkumu tento stavebník.** Podle § 420 odst. 1 občanského zákoníku se za **podnikatele** považuje ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Podle § 2 živnostenského zákona je živností soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem. Podle § 421 odst. 1 občanského zákoníku se za podnikatele považuje osoba zapsaná v

obchodním rejstříku. Zápis v obchodním rejstříku však není nezbytnou podmínkou pro to, aby fyzická osoba mohla být považována za podnikatele. Podnikatelem je například i restaurátor podle zákona o státní památkové péči (viz komentář k § 14a zákona o státní památkové péči), ačkoli jeho podnikání nespadá pod režim živnostenského zákona.

- c) **Stavebníkem je fyzická osoba, která není podnikatelem (neprovozuje podnikání), nebo sice je podnikatelem, ale potřeba provedení záchranného archeologického výzkumu nevznikla při její podnikatelské činnosti. V těchto případech nehradí náklady záchranného archeologického výzkumu stavebník, nýbrž je hradí osoba, která záchranný archeologický výzkum provádí.**

Ve Vámi uváděném případě stavebníka jde o fyzickou osobu, která není podnikatelem ani v současné době nepodniká, nemá zapsanou ani neprovozuje živnost dle živnostenského zákona, takže nutnost záchranného archeologického výzkumu nevznikla při jejím podnikání. Spekulace, že stavba penzionu bude v budoucnu sloužit k podnikání stavebníka, se vůbec naplnit nemusí – penzion může být provozován osobou od stavebníka odlišnou. Povinnost hradit náklady záchranného archeologického výzkumu se nemusí vztahovat nutně na vlastníka (správce, uživatele) dotčené nemovitosti, neboť stavebníkem může být i osoba odlišná od těchto osob. Dle názoru Ministerstva kultury, odboru památkové péče, tedy řešená situace spadá pod případ hrazení nákladů výše uvedený pod písm. c). K tomu Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, dále poznamenává, že oprávněná organizace rozhodně není v postavení, v jehož rámci by mohla určovat stavebníkovi povinnost podílet se na nákladech záchranného archeologického výzkumu, ač mu tato povinnost z § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči nesvědčí (není právnickou osobou ani osobou fyzickou, při jejímž podnikání nutnost ZAV vznikla). Rozhodnout závazným způsobem o tom, zdali má stavebník v konkrétním případě povinnost hradit náklady záchranného archeologického výzkumu, může s definitivní platností pouze příslušný civilní soud.

v odboru památkové péče Ministerstva kultury

MINISTERSTVO KULTURY

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1 – Malá Strana
IČ: 00023671

4